

P
R
O
S
T
O
R

Alana S. Portero

Zlozyk

přeložil Radovan Beneš

•

•

•

•

•

•

•

P R
O S T
O R

Alana S. Portero

**P R
O S T
O R**

Alana S. Portero

Zlozvyk

přeložil Radovan Beneš

Praha, 2024

**P R
O S T
O R**

Knihu finančně podpořilo
Ministerstvo kultury České republiky

MINISTERSTVO
KULTURY

© Alana S. Portero 2023
Translation © Radovan Beneš 2024
Czech edition © PROSTOR 2024

ISBN 978-80-7260-601-6

Pro Mariú Cardonovou, která je Tύχη

I'm falling
Depths endless
Worlds turn to smoke
One hundred years flicker
I kiss the snow
Is it cold in the water?
Is it cold in the water?
Is it cold in the water? (I'm swimming, I'm breathing,
evaporating)
Is it cold in the water? (I'm liquid, I'm floating into
the blue)

— Sophie Xeon

Pamatuju, když bylo nebezpečné žít, ale my se cítily
živé.
Pamatuju, když hormony znamenaly sebevraždu.
Pamatuju, když rtěnky i semeno voněly jako cukrová
vata.
Pamatuju, když jsme byly ohněm, který se vymknul
kontrole.
Pamatuju, když jsme byly šťastné. Pamatuju, když jsme
mohly být hrdinkami.
Pamatuju, když jsme se proměňovaly v beránky,
v maso určené lovcům.
Pamatuju, když jsem nechtěla zemřít. Fakticky už jsem
mrtvá.

— Roberta Marrero

Padlý anděl

Viděla jsem padat jako poslední z andělů celou jednu generaci kluků. Puberťáky se šedivou kůží, kterým chyběly zuby a kteří páchli čpavkem a močí. Jako Kristové z Mantegnových obrazů zachycení v perspektivě zkrátce lemovali východ ze stanice metra San Blas do ulice Amposta a trávníky v parku El Paraíso. Posetí jehlami jako svatý Šebestián. Sedící nebo povalující se v roztodivných polohách. Sotva se hýbali, těžkopádní a zhroucení jako polámané loutky. Měli ušlechtilý výraz ukřižovaných. Byli bezbranní, ale zároveň se už vznášeli v prostorách, kde se jich nemohlo nic dočkat. Viděla jsem je růst a pozorovala jsem, jak se jejich pohyby stávaly vláčnější a vláčnější, dokud nedošli definitivního klidu a nerozpustili se v bahně naší čtvrti, jež se sice pyšní jménem světce, ale kterou bůh nechal napospas jejímu osudu.

Když jsem se poprvé zamilovala, bylo to do jednoho z těchhle andělů. Se stříkačkou zapíchnutou v noze sletěl z okna bytu, kde bydleli jeho rodiče a který se nacházel nad naším přízemním příbytkem o pětatřiceti metrech čtverečních. Můj soused Efrén se zjevil mrtvý a zpola nahý na dlažbě před našimi dveřmi. Ještě mi nebylo ani šest let, koktala jsem a jedno oko jsem měla přelepené páskou. Myslím, že to, co zburcovalo obyvatele našeho třípatrového bloku bez vstupní haly a s venkovním schodištěm, bylo bědování jeho matky.

Dorazili jsme tam dřív než policie, která si, pokud šlo o naši čtvrť, dávala vždycky načas. Pro policisty, stejně jako pro jakákoliv jiná odpovědná místa, to byl jen další mrtvý feťák, syn nějaké dělnice, která si věčným vytíráním schodů zhuntovala záda a které už její miláček určitě párkrát vybílil byt, aby si mohl šlehnout.

Ve skutečnosti si Efréna nepamatuju živého. Vybavuju si jen obraz, který jsem si se svým jediným použitelným okem vybojovala mezi nohou své matky a nohou naší sousedky Loly, jako bych se dívala klíčovou dírkou. Matky z naší čtvrti neobjímaly své mrtvé syny jako madony na renesančních pietách. Na bezvládná těla se vrhaly rozcuchané a s nateklýma očima, s křikem a celé bez sebe. Zahalovali své děti vším, co měly po ruce, snažily se je jako zraněné lvice něčím zakrýt, volaly je, dokud na chodníku nenechaly hlas, zarývaly jim své nehty do masa, jako by odcházel zely s nimi.

„Ach, dítě moje!“ Jak člověk ta volání jednou uslyšel, už na ně nikdy nezapomene. Zůstanou ve zvukovém archívu tvé paměti, budou ti připomínat zvonění umíráčku, které tě přinutí trást hlavou, jako bys vyháňel zlého ducha.

Efrén byl překrásný a jeho prázdný výraz se hodil k jemným rysům bytosti, jež nikdy nedospěla v muže. Na druhý břeh ho převedla zlatá rána. Píchal si jen krátce a heroin jeho vzhled téměř nestačil poznamenat, otiskl se jen do odstínu jeho kůže, měla barvu popela. Bylo to poprvé, kdy jsem měla chuť někoho políbit.

Jeho tělo leželo natažené před neduživou zahrádkou pod našimi okny, zrovna u vstupu, pod jedním z drátěných oblouků nedokonale potažených napůl seschlými rostlinami a žilkami břečťanu, které se marně pokoušely zakrýt nahrubo pospojované mřížoví. Smrt si nicméně pro Efréna přichystala rostlinný rám, jemuž nechyběla jakási secesní špinavá krása. Měl pootevřená ústa, plné rty, které se ještě nestačily zatáhnout, rozčuchané vlasy a oční víčka na půli cesty mezi spánkem a bděním. Pokud je pětiletá holka schopná se zamilovat, pak moje láska toho nešťastníka úplně zaplavila. Můj vnitřní svět se rozprostřel nad oním políčkem smutného a ubohého filmu a já si představovala, jak se průsvitná beztlížně vznáším nad mrtvým tělem a líbám ho s lehkostí toho, co neexistuje, ale nechtěla jsem ho probudit z jeho letargie ani ho přimět, aby moje polibky opětoval, prostě jsem si jen z celého srdce přála něco tak krásného a bezbranného políbit. Věc, která spadla z nebe a jako obětina přistála na prahu mého domova. A já jsem, obklopena křikem nepřítelů matek a otců, kteří si zakrývali ústa, aby potlačili pláč, pochopila, že mi patří.

Čarodějka z konce ulice

Paruka byla malinká, hubená jako věšák a vrásčitá tak, že když se dala do pohybu, vypadalo to, jako by jen na chvíli přerušovala neodvratný proces své mumifikace. Stará byla odjakživa. Chodila nalíčená jako karikatura špatně nalíčené stařeny, s modrými očními stíny, černými linkami, rudými rty a dokonale rozpraskaným make-upem, který byl žlutý jako bramborová slupka. Páchla po mrtvých květech zapomenutých na dně šuplíku a pořád si potichu šeptala řadu nesrozumitelných slov, jež zněla jako tajná modlitba okořeněná špetkou jedu. Ten jed měl co do činění s jejím pohledem, zlým a výsměšným zároveň. Její vážná tvář nebyla z těch, co soudí, spíš připomínala výraz člověka, který má každou chvíli propuknout v hlasitý smích, jako by se jí pokaždé, když se na někoho podívala, zjevilo nějaké jeho zahanbující tajemství.

Bydlela sama na konci ulice tvořené řadou několika bloků tří různých výšek postavených z červených cihel, s venkovními betonovými schodišti. Tohle architektonické uspořádání se opakovalo v celé čtvrti, příležitostně jej přerušovaly zanedbané parcely plné skleněných střepů, útržků alobalu, injekčních stříkaček a neupotřebitelného stavebního materiálu. Kdyby člověk tyhle díry mezi řadami obytných bloků mohl pozorovat z výšky, dláždění by vypadalo jako nemocné dásně, jako by z něj někdo tu a tam, namátkou vytrhal

obrovské zuby, po kterých zůstal jen nevyhlášený zá-
nět a rozoraná prázdnota. Když nepočítáme park a sa-
motné domy, pak tato smetiště, tato nic, sloužila dětem
z naší čtvrti jako hřiště i jako místa k umírání, to když
už byly dost velké na to, aby si něco píchaly. Vyrost-
lo takhle několik dělnických generací a přesně takhle
prázdná, která se mohla stát naším úmrtním ložem,
byla místy, kde jsme jako malí v představách viděli ce-
lé světy.

Až k nároží, kde bydlela Paruka, předzahrádka
nedosahovala. Ze svého přízemního bytu, pokud by
ovšem někdy vytáhla zelenou žaluzii, která jí ve dne
v noci zakrývala okno, by dohlédla pouze k popelnicím.

Naše domy byly součástí velkého frankistického
projektu bytové výstavby z padesátých let, pojmenova-
ného „Velký San Blas“, dřív se tomu místu říkalo Kraví
hora a ten název musel fašistickým potentátům za-
páchat potem a výkaly. Výběrčí dluhů mu říkali „čtvrť
bez matek“, protože dveře jim pokaždé otevíraly dě-
ti, které nechodily do školy. Režimní osvícené hlavy
totiž nenapadlo, že třicet tisíc rodin, které tu skončí,
bude potřebovat v dosahu nějaká vzdělávací zařízení,
a trvalo jim roky, než tuhle potřebu uspokojily. Stejně
to bylo s tekoucí vodou nebo tržišti, kde by si člověk
nakoupil, objevovaly se pomalu a ledabyle, jako vě-
ci, které pro pověřené osoby nejsou důležité. Na děl-
níky frankismus nikdy nepohlížel jinak než jako na
soumary, které je třeba ustájit kdesi na periferii. Takle
zanedbanost ve čtvrti vytvořila jisté třídní povědomí,

které se úřady během přechodu k demokracii na konci sedmdesátých a po téměř celá osmdesátá léta rozhodly narušovat stříkačkami s levným heroinem. Drogy zůstaly posledním způsobem, jak rychle odpravit lidi nepohodlné režimu, který našel způsob, jak se ještě chvíli udržet v chodu.

O Paruce se v naší čtvrti povídaly čtyři věci: že se v jeskyních na našem pahorku kdysi živila šmelinou, že je velice schopná čarodějnice, že jí následkem čarování slezly vlasy a že je lepší se jí vyhnout, případně se k ní chovat co nejvlídněji, když už se s ní člověk potká na schodišti nebo ve frontě obchodu se zeleninou. Vyhnout se pohledem umělé, neuvěřitelně kučeravé a špatně zapošíté paruce, která jí seděla na hlavě, stálo veliké úsilí. Ale bylo nutné to zvládnout, nebo se aspoň tvářit, že ji nevidíte. Kromě toho, že jí vděčila za svou přezdívku, byla paruka i spouštěčem ženiny zlovolnosti a její majitelku nebylo radno provokovat.

Když jsem ji potkala a zhluboka se nadechla jejího oděru, zmocňovalo se mě nadšení, bylo to jako šňupat z kapsy plné molů. Snad mi měla nahánět strach, mě ale její vzhled dojímal, nepravidelná třaslavá čára jejích očních linek a špatně namalované rty mi připomínaly moje vlastní tajné pokusy, kdy jsem se ve chvatu pokoušela nalíčit v babiččině koupelně, s obratností, jaké je schopno pětileté stvoření, jež nemá pro rovné tahy štětcem zvláštní vloh.

Své první travesti krůčky jsem udělala jako malá mistryně převleků, jež měřila metr dvacet a snažila

se napodobit starou čarodějnici a vetešnici páchnoucí krematoriem.

Lidé se jí opravdu báli. Chlapi z naší čtvrti, většinou drsní dřiči, kteří pracovali na stavbách, jako tovární dělníci, číšníci, podomní obchodníci, nebo se živili sběrem železného šrotu, před ní klopili zrak a přáli jí dobrý den jako děti, když v poválečných letech potkaly na ulici kněze. Bylo legrační pozorovat je, jak po celém dni otrocké dřiny prostovlasí, s košilí napůl rozepnutou kráčeli do baru a vyděšeně civěli na ženu, která působila tak křehce.

Na její skutečné jméno si už nevzpomínal téměř nikdo, a přestože její přezdívku znal každý, nikdo ji ve stařenině přítomnosti nahlas nevyslovoval, nejen proto, že přezdívka byla krutá a zlomyslná, ale především ze strachu, jak by její nositelka reagovala. Když ji potřebovali oslovit, vystačili si všichni s výrazem „paní“.

Dvě těhotné ženy, jež ve zdejší čtvrti vyrostly a bydlely ve stejné ulici jako Paruka, si jednoho dne vyšly na procházku, aby v létě, které bylo toho roku mimořádně horké, ulevily svým natékajícím tělům. Jedna z nich měla od dětství problémy s krevním oběhem, jež se viditelně projevovaly na jejích nohou, a chůze jí dělala dobře, mírnila nachové nafukovací kruhy, které se jí tvořily okolo kotníků. Navykly si chodit na procházky v pozdním odpoledni společně, vyměňovaly si novinky, každodenní těhotenské historky, obavy a radosti i nejnovější drby, které ve čtvrti, kde každý každého zná a každá pomluva tu vždy najde publikum, nikdy nechyběly.

Ta s fialovýma nohama snila o synovi, z něhož vyrostle toreador, který jí koupí krásnou vilu, „stejně jako ji El Cordobés, jak to říkali v rádiu, pořídil své matce“. Ta druhá, o něco mladší, chtěla zase syna-krasavce, „takového blondáčka se světlýma očima“, říkala.

Sotva udělaly pár kroků, zahlédli Paruku, jak se k nim šine z druhého konce ulice, a že byla ještě daleko, rozhodly se oprášit svůj arzenál pomluv a vtipů a začaly se vysmívat jejímu vzhledu.

„Nech toho, nebo se počůráš smíchy,“ reagovala ta s nateklýma nohama na surovosti, které vycházely z úst její mladší přítelkyně, již pro ponižování nechyběla fantazie. Byly to mladé dívky, sotva přes dvacet, a daly průchod veškeré krutosti, které je mládí schopné. A té není málo. Výčitky a zdrženlivost přicházejí až s úbytkem sil, když člověk kráčí po rubu svého života a pochopí, že neexistuje téměř žádná ohavnost, která by ho nakonec nedostihla.

Daleko předtím, než stařenu míjely, se jim podařilo smích ovládnout a další krutosti si nechaly pro sebe. Když už procházely téměř kolem ní, obě se pokoušely vykouzlit na tváři pokorný úsměv, něco na způsob pozdravu, zdvořilé gesto pro starší paní ze sousedství. Ale už to nestihly. Paruka zastavila přímo před nimi a udělala to takovým způsobem, až se zdálo, že veškerý prostor na ulici vyplňuje její drobné tělo připomínající seschlý keř. Dívky jí chtěly popřát dobré odpoledne, ale slova jim zůstala uvězněná v ústech, jako by je stahoval odliv. Nejspíš v tu chvíli obě dvě

položily ruku na své břicho. V přítomném i nepřítomném pohledu staré ženy bylo možné vytušit jakousi zář, která dokáže otrávit všechno, co jí stojí v cestě, ať už jde o rostlinu, radosti života anebo placentu. Pa-ruka bez velkého spěchu pozvedla levou ruku, strčila si palec do měkkého lepkavého otvoru, který měla místo úst, a s gustem ho začala cucat, pohybovala s ním a vydávala mlaskavé zvuky, pochutnávala si na něm a celou dobu nespouštěla z očí ani jednu z žen, pro které se v tu chvíli zastavil čas. Naplňoval je strach, nijak intenzivní, ale zato ochromující, cítily se rozpačité a bezbranně. Když stařena prst dostatečně naslinila, napřáhla ho s klidným výrazem přímo k tváři jedné z mladých žen. Té, která se jí vysmívala víc. Té, která snila o hezkém, nádherném chlapečkovi. O blondáčkovi se světlýma očima.

Dívka nedokázala před nataženým prstem uhnout, nestihla nijak zareagovat. Stařena načrtla slinami rovnou čáru od mladé a těhotenstvím už pěkně zakulacené tváře téměř až k bradě. Přitom suchým hlasem připomínajícím ještěra pořádně nahlas pronesla: „OPICE.“

Malého Damiána jsem sotva znala. Jeho matka s ním téměř nevycházela z domu, a když už, tak byl vždy celý přikrytý a pod roztaženou stříškou kočárku ho nebylo vidět, říkalo se o něm, že nemůže chodit, že má jakési kožní neduhy a sluneční paprsky by pro něj mohly mít smrtící následky. Nemluvil. V šesti letech zemřel na infarkt, doma v křesle při sledování televize. Když si pro jeho mrtvolku přišli, matka mu chlupatou

tvářičku zakryla šátkem, aby ho lidé cestou do márníce nechali být.

Mé matce problémy s krevním oběhem postupem času ustoupily a místo toreadora porodila dceru transku, která jí dodnes žádnou vilu nekoupila.

Řekni mé jméno

Že se stanete ženou, to poznáte díky příkladům, které máte v dosahu, ze sítě vzorů, z potřeby podílet se na dědictví, jež si ženy mezi sebou předávají a které je mužům cizí.

S Parukou nebylo radno si zahrávat. Z každého ubohého švu té drobné ženy prosakovala ven její moc. Samozřejmě jsem si s ní popovídala, hned jak jsem k tomu dostala příležitost. Neočekávala jsem, že po rozhovoru s Parukou získám nadání mařit rození dětí či jiné zhoubné schopnosti. Anebo možná ano. Ale pochopila jsem, že se kolem ní vznáší cosi, kvůli čemu ji druzí odmítají, a že je mi z toho smutno. Představovala jsem si, jak se každé ráno neobratně maluje jako někdo, kdo už zcela nevládne svým nervovým systémem, jako člověk, jehož tělo a schopnosti už ovlivňuje temnota, která jednou přijde. A stejně žádné ráno nevynechala setkání se svou maskou, jako jsem já nikdy nepřestala vytvářet tu svou. Rozdíl spočíval v tom, že ta její kdysi vyjadřovala moc a krásu. Už se téměř rozpadla, ale kdybychom se uměli dívat, určitě bychom tam stín onoho oslňujícího lesku našli. My jsme se ale dívat neuměli. Mně maska sloužila jen k tomu, abych se za ni schovala, byla to maska studu a strachu, kterou jsem v tom věku neměla potřebovat, dokonce jsem ani neměla vědět, že něco takového vůbec existuje.

Proto jsem s Parukou chtěla mluvit, protože nějaké dědictví, byť sebemenší, jsem od ní převzít musela – abych dál mohla utvářet ženu, kterou jsem se měla stát.

Byla jsem chytrá holčička, zakuklený teplouš, oplácaná, koktala jsem, levé oko mi zakrýval okluzor a brýle jsem měla o něco větší, než by bylo žádoucí – působila jsem jako opak obvyklé představy nezvladatelné dcery nebo syna a nezdálo se, že v sobě skrývám nevinnou krutost, kterou dětem přisuzujeme. Když se na mě dospělí dívali, cítili pobavení nebo lehkou lítost, nic vážného, připomínala jsem jim, jak urostlí a přirození jsou jejich vlastní potomci, a to je naplňovalo klidem. Moje přítomnost na lidi, pokud nepočítám ty opravdu zlé, působila blahodárně. Uvědomovala jsem si to a naučila jsem se toho využívat ve svůj prospěch. Jasně že mě mohly napadat kruté myšlenky. Vědomí, že potřebuješ skříň, do které se schováš, vytříbí tvůj smysl pro hru na pravdu a lež, na to, co ukážeš, a co ne.

Čmárala jsem kusem cihly po nízkých stupních našeho schodiště a tvářila se jakoby nic. Při svých tajemných pochůzkách s igelitovými taškami naditými bůhví čím procházela Paruka kolem našeho domu nejméně čtyřikrát za den.

„Vím, jak se jmenují všechny ženské v ulici.“

Sděčila jsem jí to tónem, jakým malá holka napodobuje ještě menší holku, protože když se tajně maluješ, tančíš v pokoji na písni Raffaelly Carrà a Bonnie

Tylerové a víš, že tě kvůli tomu všemu čeká složitý život, naučíš se chovat jako pěkná potvora.

„Á, opravdu?“ odpověděla a málem se zadávila suchem ve vlastním krku. Nebyla moc zvyklá mluvit nahlas, pokud nepočítám chvíle, kdy se rozhodla někoho proklít.

„Ano, señora Lola, señora Paca, señora Luisa, señora Amparo, señora Mercedes, señora Pascuala...“

Tohle jsem si přehrávala v hlavě, ale ve skutečnosti jsem se zadrhla hned u první „señory“, protože „s“, to je pro koktavého něco jako bradavice na jazyku.

„Mluv pořádně!“ řekla mi a přestala se dávit.

Stačila jí dvě slova, aby si ten svůj chřtán vystlaný suchou trávou nažhavila. Řekla to tvrdě, ale ne krutě. Jako kdyby vydávala rozkaz. A zafungovalo to. Přeslabikovala jsem jí seznam všech žen z ulice, jako bych recitovala zdrávas, a byla jsem v pokušení pokračovat úplným výčtem světců, kdybych ho znala, jen abych se mohla poslouchat, jak mluvím bez zadrhávání.

„A co já? Nebydlím snad ve stejný ulici?“ Vypadala spíš pobaveně, než že by ji to našťvalo.

V tu chvíli jsem ve své dětské naivitě spokojeně sklapla promyšlenou past, kterou jsem na ni nastražila. Stačilo se tvářit jako raněný kolouch, trochu si zachytračit a použít prostinkou návnadu a dozvím se, jak se jmenuje. Zjistit, jak se nějaká čarodějnice jmenuje, není to samé, jako když znáte jméno ďábla, čarodějnice skrze jejich jméno ovládat ani přivolat nedokážete, ale zato jim můžete tykat a nikdy není

na škodu mít nablízku nějakou, které aspoň trochu věříte a můžete ji oslovovat jménem. Byla by škoda propásnout příležitost Paruku řádně oslovit a získat si tak její důvěru.

Očekávala jsem tajemné jméno, jež by se hodilo pro římskou stařenu nebo ježibabu z pohádek, nějakou Grimeldu, Morganu nebo Salustii, co já vím, prostě trojslabičné slovo s dentálními a hrdelními hláskami, které křupou v ústech.

„Jmenuju se María.“

Aspoň jsou tam ty tři slabiky.

„Já se jmenuju Aaaa... aaa...“

Otevřené samohlásky se v ústech koktavého člověka promění v zavřené záklopky. Kouzelná moc na moji řeč přestala působit.

„Však já vím, jak se jmenuješ. Znáš tvoji matku od dětství. A tvého otce od doby, co v parku prodával koblihky z mísy, která byla větší než on sám. A taky znám tvoje prarodiče. Nikdy ti neřekli, jak se jmenuju?“

Tuhle otázku už pronesla jasným, čistým tónem, tady nebylo o čem pochybovat. Táhla svým dialektickým střelcem až k samému políčku, kde se nacházel král mojí rozpravy. To ona naličila past na mě. Musela jsem si rychle něco vymyslet nebo přijít s nějakou výmluvou, jinak hrozilo, že se hanbou počurám.

Ale ať to mělo jakýkoliv důvod, podle všeho jsem toho rána vstala s předsevzetím, že se nebudu držet zpátky, a teď jsem překvapeně poslouchala sama sebe,

jak pronáším pravdu, kterou by se před tou ženou ani ti nejprostší chlapíci z naší čtvrti neodvážili vyslovit nahlas. My dvě bychom si neměly lhát, takže jsem prostě vyhrkla:

„Paruka. Vždycky ti říkali Paruka.“

Jestli mě měla na místě uhranout a nechat zarůst mé vnitřnosti břečťanem, chtěla jsem zahynout čestně a se vztyčenou hlavou.

Pohlédla na mě z nehybnosti mrtvé tkáně, která ji obestírala. Přítomná a nepřítomná zároveň. Asi tak, jak by se dívala hlava zabitého zvířete ze stěny lovcova domu. S nenávistí a skelnou trpělivostí někoho, kdo klidně čeká za závojem svého života, a třebaže v tomto světě ztrácí sílu, na druhé straně ji zase získává a užuž přebírá vládu nad tajemstvím svého bytí.

„Takže Paruka,“ pronesla z té dálky.

Jestli tohle nebyl nejpomalejší náběh na výbuch smíchu v dějinách lidstva, tak přinejmenším mně připadal nekonečný. Bylo to jako sledovat, jak se mění výraz nějaké obzvlášť zvrásněné borovicové kůry. Nakonec jsem se smála s ní. Jedna druhou jsme střídavě rozesmívaly, trvalo to pěknou chvíli a někteří lidé se zastavovali, aby se tím pohledem pokochali. Nižak zvlášť půvabné stvoření, které sotva odrostlo dětským plínám, a groteskní stařena se královsky baví něčím, co nikdo jiný nemůže pochopit. V tu chvíli mi doña María vůbec nepřipadala temná, ani trošičku. Když se smějeme s chutí, na věku nezáleží, celý život se smějeme stejně a ve výrazu našeho obličeje lze

vytušit holčičku, již jsme kdysi byly, nebo stařenku, kterou se jednou staneme.

V té obyčejné chvíli nás od sebe dělilo jen málo. Nezmyslíla jsem se, když jsem si ji vybrala za vzor, přestože zůstalo jen u toho a v budoucnu jsme spolu už neprohodily jediné slovo. Naučila jsem se, že ženy, které žijí po svém, stárnou po svém a svůj život mají jasně vepsaný ve tváři, lidé zahalují pláštěm patosu a výsměchu, protože z nich mají strach.

„No tak, běž domů, je pozdě. A řekni rodičům, ať ti sundají tu věc, co máš na oku.“

„Když ono je líné a stáčí se mi.“

„Je to levé oko a to se nikdy neplete. Jestli se kouká jinač než to druhé, tak toho využij, asi ti chce říct, aby ses na něco podívala.“

Napadlo mě, že jí řeknu, že se jedná o lehkou malformaci očního nervu, která se brzy spraví. Zbožňovala jsem lékařský žargon, takže jsem se pečlivě naučila, co mám s okem, abych to mohla vyprávět pokaždé, když k tomu dostanu příležitost. Jako všechno. Ale rozhodla jsem se, že bych neměla paní Marii zahltit, potom co jsme se spolu tak nasměly. Když se chce holka stát velkou dámou, musí vědět, kdy přestat. Ko-neckonců mi odpustila mé smrtelné provinění a taky byla od té dobroty, že mi očarovala jazyk, abych ze sebe mohla vysoukat pár vět bez koktání. Takže jsem nakonec řekla jen:

„Krásně voníte, paní Mario.“

„Zas to nepřeháněj.“

Znělo to jako rána bičem, pak se ke mně otočila zády a pokračovala ve svém putování směrem k parku, jako by se ten důvěrný okamžik mezi námi nikdy neodehrál. Za okamžik mi zmizela z dohledu, kráčela rychle, přestože s sebou vláčela ty své věčné, přetékající igelitové tašky. Drobečky chleba v nich nenosila, neuměla jsem si ji představit, jak sype ptákům krmení, to spíš jak u paty topolů na třídě Arcemales nebo borovic v parku El Paraíso zakopává jejich křupající kostřičky.

Modrovous bydlí v přízemí vlevo

„TE, TE, TE, TE, TE, TE...“

„Gemita má dneska teda ráno, chudáček. Mně už z ní jde hlava kolem. Od čtyř od rána s tím svým tete. Táta vstal o hodinu dřív, protože v tom nešlo spát. Svírá se mi z ní srdce, je mi jí tak líto!“

Máma si vařila kafe v kuchyni, kam se vešla jen ona sama, loupala brambory a odstraňovala vlákna z pořádné hromádky zelených fazolí. Já jsem ji pozorovala z obývacího, seděla jsem na židli, ze které mi visely dolů nohy.

Gemita, Gema byla dcera našich sousedů odnaproti, bydleli hned vedle nás. V každém podlaží našeho bloku se nacházely dva byty, počínaje přízemím, kde se jejich – naše – dveře otevíraly rovnou do ulice. Ty ve vyšších patrech vedly na vnější odpočívadlo u schodiště. Gemu jsem zahlédla jen skrze malé okénko, které vedlo na druhou, zadní stranu našeho domu, na betonovou plochu plnou odpadků, krys a použitých injekčních stříkaček, kam si občas kluci z naší čtvrti chodili zahrát fotbal, ale obvykle ji okupovali feťáci, kteří tam, a nebylo to ani tak dlouho, taky kopali do míče. Teď tam přicházeli, aby si píchli svou dávku a vznášeli se nad tou odpudivou plochou na heroinové vlně jako lekníny ponořené v dehtu. Jiné okno Gema v pokoji, kam ji zavíral její otec, neměla. Bylo jí už více než pětadvacet let, a ještě neviděla ze světa víc

než ten malý výsek vedoucí do země nikoho. A jestli někdy zahlédla víc, pak si od chvíle, kdy její otec Aurelio usoudil, že je způsobilá uspokojovat jeho kruté sexuální choutky, na žádný podobný obraz už nikdy nevzpomněla.

Tak jednoduché to bylo. Jednoho dne se rozhodl, že ji bude držet pod zámkem, a svět se točil dál, jako by se nic nestalo. Hltala jsem pohádky, mýty a legendy, takže Gema kvůli své samotě, dlouhé zrzavé hřívě, tichu, které ji obklopovalo, a kvůli své bezbrannosti představovala lady Godivu. Co jsem pobrala rozum – a díky tomu, že jsem byla holčička, která žila dva různé životy a potřebovala přebývat ve dvou rozdílných realitách současně –, jsem si ženy okolo sebe přenášela do světa fantazie, ve kterém jim nic nemohlo ublížit a do něhož jsem mohla proniknout i já a vymýšlet si tam své příběhy tkané zlatou nití. Na zastávce osmadvacítky, na nástupišti metra ve stanici Simancas nebo ve frontě v uzenářství pana Lucase jsem viděla postavy, jako je Afrodita, Kirké, Nimue a Elaine z Astolatu. Občas, když jsem měla některou z těch zvláštních bytostí na dosah, když si sedla v metru nebo autobuse před nás s mámou, jsem si navíjela na ukazováček pramen, který jí utekl, jako bych z něj chtěla udělat loknu. Já to považovala za prosté gesto z pohádky, nymfy taky česaly jedna druhou, a když si toho některá z nich všimla, udělalo jí to radost. Moje matka se za to celou dobu omlouvala. Kolikrát jsem si večer při usnutí sama zaplétala vlasy – to kdyby

proměna v nymfu začínala tím, že si člověk v říši snů naonduluje hlavu.

Nepamatuju si jediný týden, kdy by ta ubohá domácnost alespoň několikrát nevybuchla pod návalem Aurelioova hněvu. Když se zrovna neozýval řev a rány, vládlo mezi těmi čtyřmi stěnami naprosté ticho. Žádná televize ani rádio, žádný hovor. Nic než ono křečovitě „te“ lady Godivy.

Ten chlap odcházel a přicházel bez jakéhokoliv řádu, nikdo nevěděl, kde pracuje, ale všichni tušili, že to nějak souvisí s prodejem drog, které zabíjely syny a dcery jeho sousedů. Jeho agresivita většinou vzplála, když se vracel ze svých potulek, jako záminka mu posloužilo cokoli, co se mu nezdálo, nevhodný pohled nebo prosté „Už jsi tady?“, nevinně pronesené namísto pozdravu.

„Jo, už jsem tady, už jsem tu, copak mě nevidíš?“

Odpovídal vždycky takhle, další otázkou a s pichlavým výsměchem.

„No, já nevím, přišel jsi docela brzo,“ odpověděla Luisa, jeho žena, ve snaze utišit bouři, která visela ve vzduchu.

„Docela brzo, docela brzo, docela brzo...“ přerušil ji tyran vysokým hlasem, kterým muži napodobují ženy, když je chtějí ponížit. Vysmíval se jí a předstíral, že natahuje moldánky.

Nic dalšího nebylo třeba. Aurelio byl ve své roli domácího násilníka otravně metodický. Nepatřil k těm, kteří vybuchnou a za chvíli přestanou. V jeho brutalitě

se skrývala jakási škodolibá a puntičkářská disciplína. Provokoval, dával nepříjemné nebo nejednoznačné otázky, vysmíval se, když se mu pokoušeli odpovědět, tlačil na ně, ptal se znovu na to samé a pak začal chladnokrevně rozdávat rány. Bylo slyšet, jak se chvějí stěny, sune nábytek, ozývaly se pomalé kroky a příkazy, když nařizoval některé ze svých obětí, ať už to byla manželka, nebo jedno z jeho tří dětí, že se má postavit tak nebo onak, aby se na ni mohl pohodlněji vrhnout. Bylo to nesnesitelné, a jestli to nejhorší násilí někde probíhalo s pohodlnou rutinou, pak v téhle domácnosti. Dělo se, jako se dějí obyčejné věci, kterým podle všeho nejde snadno předejít.

Ten dobytek začal se svým rituálem onoho rána, kdy naší kuchyní voněla káva a zelené fazole s brambory. Když mě jeho výpady zastihly doma, protože jsem nebyla zrovna ve škole nebo někde jinde, vždycky jsem umírala strachy a prosila jsem mámu, aby zesílila rádio nebo aby nahlas něco zpívala, což často dělala. Chudinka už ty situace předjímal, dokázala je odhadnout dopředu: když rádio hrálo neobvykle nahlas nebo se máma pustila z plných plic do zpěvu a naším bytem zněl Nicola di Bari, Adamo nebo Marifé de Triana, znamenalo to, že se ten ďábel potácí u dveří protějšího bytu.

Zavřela jsem se do pokoje, který jsem sdílela se svým bratrem, naštěstí neměl žádná okna ani nesousedil s jiným bytem. Chvění stěn nebylo možné vytěsnit a já myslela na Lauru, nejmladší ze tří dětí, kterou

jsem překřtila na Johanku z Arku, kvůli jejímu krátkému sestřihu s rovnou ofinou a její schopnosti dát se do boje se samotným peklem. Z krutostí, kterými je trýznil její otec, si odnášela velice drsný podíl. Bylo jí šestnáct a všechno na ní křičelo vzdorem. Její zelené kočičí oči s výrazem cikánky, vážný obličej, chraplavý hlas i vzhled, který od punku přecházel ke gotice a který byl den ode dne extrémnější a jejího otce, jak dobře věděla, přiváděl k šílenství. Já jsem ji měla moc ráda. Laura mi potají lakovala nehty a pak z nich zase barvu dostala dřív, než si toho kdokoliv všiml. Mně a ještě jednomu přihřátému klukovi z naší čtvrti, byl to syn opraváře, s nímž se můj táta znal od dětství. Ještě o něco ošklivější než já, ale toužil po stejných pozornostech.

Věděla jsem, že Lauřino chování vyvolává v tom násilníkovi obzvlášť silnou zášť, člověk nemusel být dospělý, aby to pochopil. Ale často jsem se neubránila a prosila jsem ji, aby byla hodná, protože by to mohlo otcovu krutost zmírnit. Tenkrát jsem ještě nevěděla, že machistické násilí se projevuje nezávisle na tom, co my ženy děláme nebo neděláme.

Celá čtvrť věděla, čím se Laura živí a že základní školou její vzdělávání skončilo. Lidé o ní říkali šepetem nebo v narážkách, jako by se tím skutečnost nějak zmírnila, že byla prostě jednou z těch puberťaček, které si vydělávají na živobytí v průmyslových zónách, parcích a uličkách centra, kde si to rozdává s chlápky, co si chtějí za slušnou cenu splnit všelijaké fantazie o malých holkách. Ale ona – ač zničená mnohem víc

Vážení čtenáři, právě jste dočetli ukázkou z knihy **Zlozvyk**.

Pokud se Vám ukázka líbila, na našem webu si můžete zakoupit celou knihu.